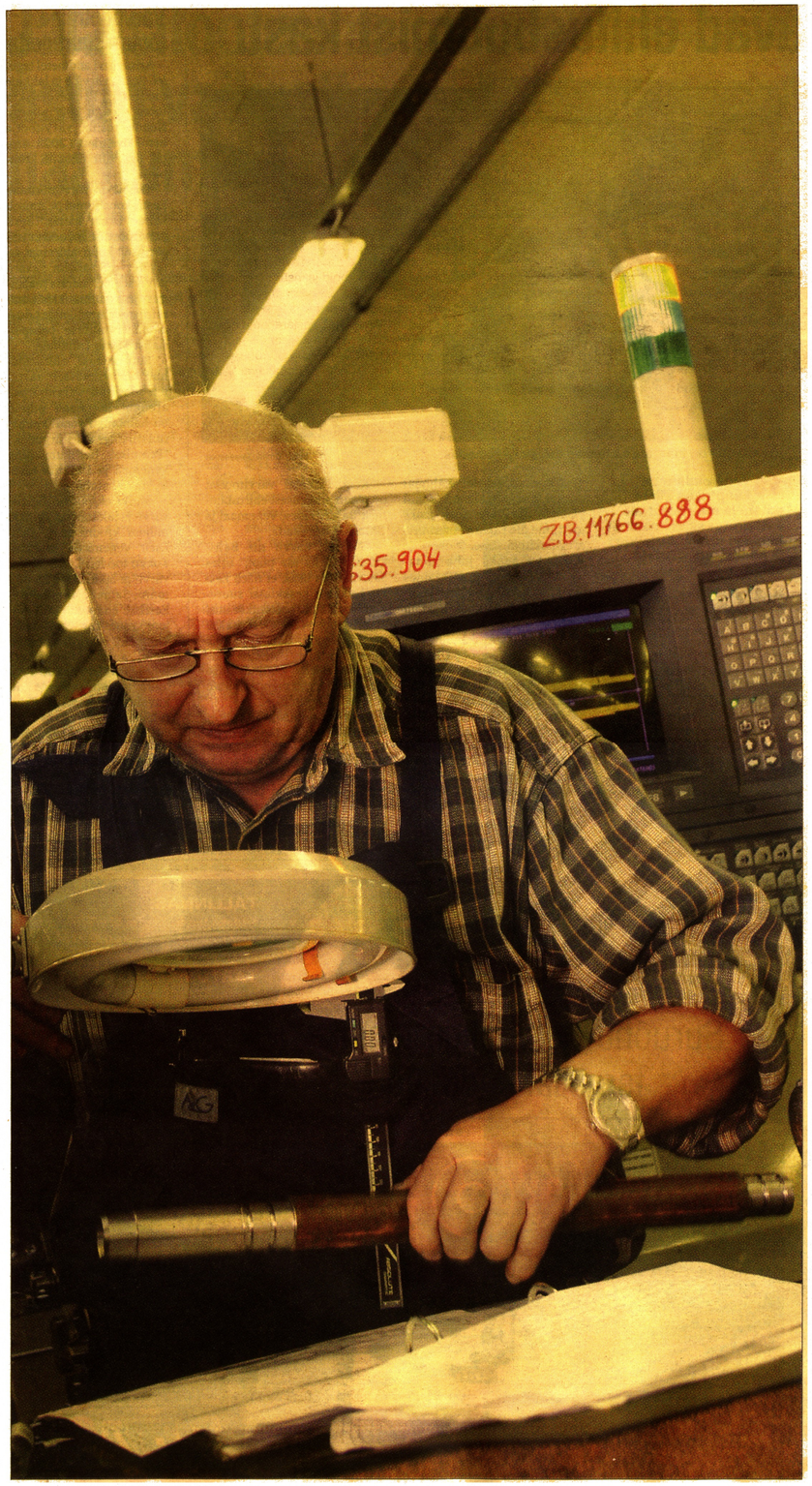

Staažika kontrolöri Jaan Rehemägi käe alt lähevad läbi kõik detailid. Kogenud silmal ei jää hiigelluubi abiga märkamata pisemgi krlips.

Fotod: Erik Riikoja

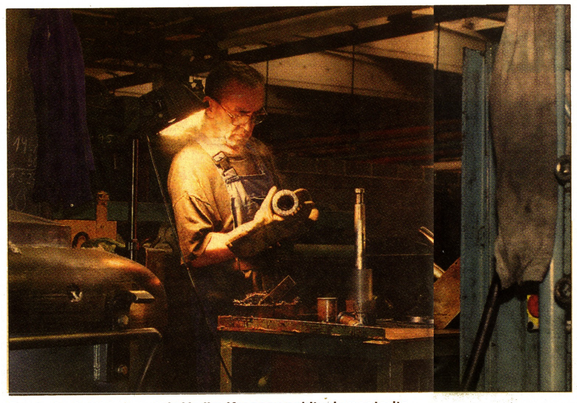

Rootoripakettide koostaja Vadim Krasnov nokitseb mootorite kallal teistest töötajatest veidi eraldatud nurgakeses.

Mähiste paigaldaja Valentina Zõkova töötab ühes ruumis paljude naistega. Mähkimisosakonnas saavad tööd peamiselt naised, kes moodustavad ettevõtte töötajaskonnast 20%.

Volta läbi saja aasta

Kaks korda kogu tootmise koos seadmetega Venemaale evakueerinud Volta tehas on saatuse kiuste jalad alla saanud ning kanda kinnitamas Euroopa turul.

Sten Grundig
aripaev@aripaev.ee

1917. aasta suvel evakueeriti tehas Venemaale – kõik töölised, tööpingid ja instrumendid viidi Permi, muu vara Moskvasse – ning tehas käivitus mõni aeg hiljem Uuralites Barantsinski asulas. Tallinnas seisis tehas tühjana ligi viis aastat.

Eesti Vabariik kehtestas seejärel oma hoolduse ettevõttele ja andis 15 miljonit marka laenu seadmete muretsemiseks ja tootmise alustamiseks. Hoolimata toetusest oli alustada raske, sest kõik sidemed Vene turuga olid katkenud ja Eesti siseturg oli praktiliselt olematu.

Osa ruume renditi välja sellistele ettevõtetele nagu parfümeeriatehas Feival, šokolaadivabrik Kawe, kalevivabrik Keila.

1940. aasta 26. juulil tehas natsionaliseeriti ning pool aastat hiljem see demonteeriti ja saadeti taas kogu kupatusega Venemaale, kusjuures suur osa seadmeid läks transportimisel koos laevadega põhja.

Seitse aastat hiljem tehas rekonstrueeriti ja ettevõtte territooriumilt viidi välja Keila kalevivabrik ja Kalev.

"Kuna NSVLi lõppemisega kadus ka Volta turg, mis koosnes "kuuendikust planeedist" ja veel 87 sõbralikust riigist, polnud Volta toodetud mootoreid enam kellelegi vaja," räägib Volta nõukogu esimees Arvo Oorn.

Vahvliküpsetajaid ja triikraudu ei vajatud samuti kusagil. Küll aga oli nii Euroopas kui kaugemalgi nõudlus erinevate keerukate elektrimootorite üksikute sõlmede järele. Just seda nõudlust arvestades Volta oma tootmise reorganiseeriski ja elu näitab, et tehti õigesti.

1994. aastal, pärast ettevõtte erastamist, moodustati igast osakonnast eraldi tütaraktsiaselts. Kokku seitse. Pärast lühiajalist töötamist otsustati kaks nendest mitterahuldavate majandustulemuste tõttu likvideerida ja kolm ühendada emaettevõttega.

ASil Volta on praegu kaks 80protsendilise osalusega tütarfirmat: Volta Energeetika OÜ ja Volta Kinnistute OÜ. Lisaks on Volta Tallinna Äripanga osanik.

Täna valmistab Volta mootoreid peamiselt rasketööstuse ettevõtetele, kus valmistatakse tõsteseadeid, kompressoreid, pumpasid. Näiteks Kone liftide ja kraanade mootorites on Voltas valmistatud rootorid.

Eestis on suurimaks tellijaks Koerus asuv Konesko. Lisaks teeb Volta tööd Soome, Rootsi ja ka Saksa elektroonikatehastele.

Töötajaid on Voltas üle saja, lõviosa mehed, naised moodustavad napi 20 protsenti. Töölised teenivad Voltas Eesti keskmisest mõnevõrra kõrgemat palka.

"Kuna NSVLi lõppemisega kadus ka Volta turg, mis koosnes "kuuendikust planeedist" ja veel 87 sõbralikust riigist, polnud Volta toodetud mootoreid enam kellelegi vaja.

Arvo Oorn,
Volta nõukogu esimees

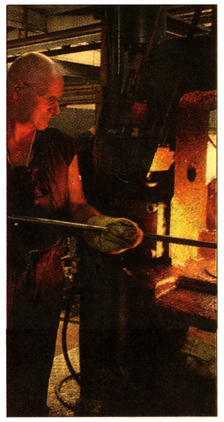

Boris Filippov, survevalumasina operaator.

Voltast vahvliküpsetajaid enam ei tule

- **1899. aasta 15. aprillil** kinnitati Carl ja Christian Lutheri eestvedamisel ASi Volta põhikiri. Kohe alustati Koplisse ostetud krundile hoonete ehitamist ning 1900. aasta 5. jaanuaril alustas ettevõte tööd. Tehas oli varustatud tolle aja kõige moodsamate seadmetega. Venemaa toormest valmistati elektrimootoreid ja generaatoreid Vene turule.
- **1909. aastal** ehitati Voltas Tallinna esimesele elektrijaamale kolm 250 hj auruturbiini ja kolm 250 hj ja 3 kV vahelduvvoolugeneraatorit.
- **1910. aastal** müüdi osa aktsiaid Peterburi diskonto- ja laenupangale, mille tulemusena saadi suuri riiklikke tellimusi raudtee ja sõjaliste ametkondade tarvis.
- **1913. aastal**, kui alustas tööd Noblessneri laevatehas, valmistati Voltas ehitatavate allveelaevade kogu elektriseadmestik.
- **1917. aasta** suvel evakueeriti tehas Venemaale – töölised, tööpingid ja instrumendid Permi, muu vara Moskvasse – ning tehas käivitus mõni aeg hiljem Uuralites Barantsinski asulas. Tallinnas seisis tehas tühjana ligi viis aastat. Eesti Vabariik kehtestas seejärel oma hoolduse ettevõttele ja andis 15 miljonit marka laenu seadmete muretsemiseks ja tootmise alustamiseks. Osa ruume renditi välja sellistele ettevõtetele nagu parfümeeriatehas Feival, šokolaadivabrik Kawe, kalevivabrik Keila.
- **1940. aasta 26. juulil** tehas natsionaliseeriti.
- **1941. aastal** tehas demonteeriti ja saadeti Venemaale, suur osa seadmeid läks transportimisel koos laevadega põhja.
- **1947. aastal** tehas rekonstrueeriti trofeeseadmete alusel kiiresti ja ettevõtte territooriumilt viidi välja Keila kalevivabrik ja Kalev.
- **1960. aastal** alustati ühtse seeria elektrimootorite tootmist ja lõpetati generaatorite tootmine.
- **1963. aastal** valmistati 242 000 elektrimootorit, 70 000 väikemootorit, 190 000 triikrauda, 2000 vahvliküpsetajat ja 6700 radiaatorit.
- **1980. aastate** alguseks olid valminud kõik praegused tootmiskorpused.
- **1989. aastal** toodeti enam kui kolmsada tuhat 132 ja 160 mm võllikõrgusega lühisrootoriga asünkroonmootorit ning ligi 70 000 elektriradiaatorit.
- **1991. ja 1992. aasta** osutusid tehasele eriti keeruliseks, kuna Venemaa ettevõtetele tarniti kinnitatud tootmisplaanide alusel elektrimootoreid, ent raha nende eest jäi suuremas osas laekumata.
- **1992. aasta** lõpus kuulutas Eesti Erastamisagentuur esimest korda välja ettevõtte erastamise rahvusvahelisel erastamiskonkursil, kuid suurest huvist hoolimata ei tehtud ühtegi lõplikku ostupakkumist.
- **1994. aasta** septembris sõlmisid Ravori Investeeringute AS ja erastamisagentuur RAS Volta varade ja osa kohustuste ostumüügilepingu.
- **2003. aastal** andis Det Norske Veritas AS Voltale kvaliteedijuhtimise sertifikaadi ISO 9001:2000.

Allikas: Volta

Uus suund – tuulegeneraatorid

■ Viimasel ajal kõneldakse Voltast kui kohe-kohe tuulegeneraatoreid tootma hakkavast ettevõttest.

"Megavatiseid ja võimsamaid tuulegeneraatoreid on turul piisavalt. Kuid pidev nafta hinna tõus on loonud turu ka väiksematele turbiinidele, millega saaks näiteks ka talumees oma majapidamise tarbeks energiat toota," selgitab Volta nõukogu esimees Arvo Oorn.

Kuigi Volta toodab tuulegeneraatorite detaile Rootsi ja Soome ettevõtetele, oli Volta nime all tuulegeneraatorite tootmiseks vaja välja töötada oma toode. Et tegu on teadusmahuka ettevõtmisega, kaasati projekti TTÜ teadlased ja kaks aastat tagasi küsiti Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuselt püsimagnetitega sünkroongeneraatori väljatöötamiseks abi.

Vajalik toetus teadusmahuka toote väljatöötamiseks ka saadi. Kogu projekt läheb Oorni sõnul maksma 9,8 miljonit krooni, millest ligi pool tuleb ettevõtte omavahenditest.

Prototüübid on valmis, neid on esitletud Saksamaal ja mujal suurtel messidel. Järgmisel aastal peaks algama katsetootmine.

"Huvi on Eestiski juba küllalt suur – reklaami meie tuulegeneraatorid ei vaja. Mida rohkem elektriküttega "pappmaju" arendajad maha müüvad, seda suuremaks meie potentsiaalne turg kasvab," arvab Oorn. Ta lisab, et generaatorid võimsusega üle 10 kW on huvitavad juba ka väikestele maamajanditele.

Väiketuulikute hind algab 860 eurost. Esimesed väiksed tuulegeneraatorite partiid müüakse arvatavasti Eestis, kuid pikemas plaanis sihitakse välisturge, ennekõike Soome, Rootsi ja Venemaa põhjaalasid.

Tuuleenergia Assotsiatsiooni juhatuse esimehe Jaan Tepi sõnul ei ole väikeste tuulemootorite kasutamine Euroopas väga levinud. Suurim n-ö kodutuulikute kasutaja on Saksamaa. Samas usub Tepp, et Volta ettevõtmine langetab tänast kõrget energia hinda.

Sten Grundig

MASINAD, MIDA VEEL POLE OLEMAS
Projekteerime ja valmistame programmeeritavaid tootmistehnoloogiilisi masinaid, liine, abiseadmeid toiduainete-, puidu-, elektroonika-, jt tööstustele. Konveierid, pöördlauad (ka roostevabad). Müügil REDUKTORID.
Kanali tee 1, Tallinn. tel 6670 845, kontakt@tkib.ee
IPO AUTOMATION
www.tkib.ee